

כוסמת, מהא דתנן במסכת נדרים [נה ב]:

הנודר מן הדגן — אסור אף בפול המצרי יבש, ומותר בפול המצרי לח, ומותר באורז בחילקא וטרגים וטיסני.

בשלמא למאן דאמר, אביי, דאמר לעיל חילקא טרגיס וטיסני הם חלוקת גרעין הדא לתרתי, הדא לתלת, וחדא לארבעה — שפיר הותרו לנודר מן הדגן. הכיין שנחלקו ונשתנו, נפקו להו מתורת דגן שנדר ממנו, ומותר בהם.

אלא למאן דאמר רב דימי, שחילקא היא כונתא — למה מותר בהן אחר דישא? הרי דגן מעליא הוא, שהרי הכוסמת מחמשת מיני דגן היא?!

ומסקינן: קשיא.

רב הונא שרא להו להנחו כרופייתא, מוכרי בשמים, למיזל לזבוני במועד, כי אורחיהו,

בשוקא.

איתיביה רב כהנא לרב הונא: איך מותר למכור בפרהסיא? והרי שנינו ברייתא בכתוספתא: חנות שהיא פתוחה לסטיו, לזוית הרחוב, בצדי רשות הרבים — פותח ונועל חנותו במועד כדרכו, לפי שאינה ככל החנויות הפתוחות לרשות הרבים.

אבל חנות הפתוחה לרשות הרבים — פותח דלת אחת ונועל אחת, שלא תהיה פתיחת החנות כדרכו בימות החול.

וערב יום טוב האחרון של חג הסוכות⁽⁹¹⁾ — מוציא ומעטר את שוקי העיר בפירות, בשביל כבוד יום טוב האחרון.

ומדייק רב כהנא: רק מפני כבוד יום טוב האחרון, אין, התירו להוציא ולעטר ולמכור בפרהסיא. אבל שלא מפני כבוד יום טוב, לא התירו!⁽⁹²⁾

שכאשר פתוחה החנות לרשות הרבים, אינו פותח כדרכו. ותירצו, שהיה אפשר להעמיד הרישא ביום טוב עצמו [עיין ביצה יא], אבל במועד היינו מתירים בכל ענין, ולכן הוכיח מהסיפא, שאפילו במועד יש לאסור, כשאינו לצורך יום טוב האחרון.

והקשה הקרן אורה, שעדיין היה יכול להוכיח ממשנתנו, שמוכרי פירות אינם מוכרים אלא בצניעא. ותיריך, שרב הונא היה יכול לפרש דברי רבי יוסי שבמשנתנו, שבא להקל, ולומר, שאין איסור במכירה בפרהסיא, אלא שיש מקומות שהחמירו על עצמם בדבר זה, ואם כן במקום שלא נהגו, מותרים למכור אף בפרהסיא [כמו שנסתפקה בזה הגמרא לעיל], ולכן הוצרך להוכיח מהברייתא.

91. הרמב"ם [שם ז כג] כתב "ערב יום טוב האחרון של חג הסוכות". וביאר המגיד משנה, ששמיני עצרת חשוב כרגל בפני עצמו, ועל כן הקילו בענין זה. והוסיף הכסף משנה, שזהו דוקא לענין עיטור השוקים בפירות [כלומר, שטיחתם מחוץ לחנות לעין כל], אבל לענין מכירה בפרהסיא, אף בערב שביעי של פסח, מותר, לצורך החג. והקשה הדרישה, אם כן, מה הקשינו "שלא מפני כבוד יום טוב לא", הרי יש ליישב כמו כן ולומר, שזהו דוקא לענין עיטור השוקים, אבל מכירה בפרהסיא יש להתיר אף בכל ימי המועד.

ובשיטה כתב, שאף המכירה בפרהסיא לא הותרה אלא בערב שמיני עצרת.

92. הקשו התוס', מדוע לא הקשינו מן הרישא,